

Svar på skriftligt spörsmål SSS 34/2018 rd

Svar på skriftligt spörsmål om mediernas objektivitet i Finland

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Herr talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 34/2018 rd undertecknat av riksdagsledamot Ville Tavio /sannf:

Vad tänker regeringen göra för att främja objektiv rapportering i medier i Finland?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Generellt sett gäller det att notera att journalister inte bildar en sluten yrkesgrupp. Journalistik är inte ett yrkesval enbart för personer med en viss utbildning. Personer med varierande utbildningsbakgrund arbetar som journalister. Naturligtvis kan vissa perspektiv och bakgrunder betonas, liksom i många andra branscher.

Det finns även utbildningsprogram för kommunikation, informatik, journalistik etc. vid flera universitet, yrkeshögskolor och yrkesläroanstalter runt om i landet. Det är inte möjligt eller ändamålsenligt att skapa begränsningar eller kvoter baserade på till exempel åsikter, partitillhörighet eller andra bakgrundsomständigheter eller bristen på dem.

Yttrandefriheten är starkt cementerad förutom i grundlagen även i bland annat internationella konventioner, såsom Europakonventionen. I grundlagen har yttrandefriheten ett omfattande skydd. Enligt 12 § i grundlagen har var och en yttrandefrihet. Till yttrandefriheten hör rätten att framföra, sprida och ta emot information, åsikter och andra meddelanden utan att någon i förväg hindrar detta. I praktiken tryggar yttrandefriheten all kommunikation oberoende av perspektiv eller innehåll, och utan att någon kan hindra eller censurera detta i förväg.

Som en begränsning av yttrandefriheten kan man bland annat betrakta lagen om yttrandefrihet i masskommunikation som föreskriver om chefredaktörers ansvar. Enligt 1 § i lagen får när lagen tillämpas inga större intrång i kommunikationen göras än vad som är nödvändigt med hänsyn till yttrandefrihetens betydelse i en demokratisk rättsstat.

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 34/2018 rd

Praxis för objektiv informationsförmedling baserar sig rätt långt på självreglering inom branschen. Opinionsnämnden för massmedier och journalistreglerna bildar den viktigaste referensramen. JSN:s medlemmar har förbundit sig att iaktta journalistreglerna. Oberoende av eventuella personliga åsikter är det journalisters plikt att sträva efter en sanningsenlig informationsförmedling (JR8). Varken lagstiftningen eller självregleringen föreskriver dock mer detaljerat om hurdana perspektiv som ska användas eller vilka ämnen som ska tas upp i nyheter och andra artiklar. Redaktionerna beslutar internt om detta utifrån journalistiska grunder.

Syftet med yttrandefriheten är att garantera en fri opinionsbildning, en öppen offentlig diskussion, en fri och pluralistisk utveckling av masskommunikation och en möjlighet att kritisera maktbruk. Därför är det inte möjligt och inte heller önskvärt att ingripa i enskilda journalisters eller mediers perspektiv eller ämnesval. En hörnsten i den västerländska demokratin är att medier får agera så fritt som möjligt och lyfta fram olika perspektiv. På denna punkt är det inte önskvärt att införa en strikt reglering eller göra det möjligt för den sittande regeringen att fastställa vilka perspektiv medierna får fokusera på. I första hand gäller det att lita på att självregleringen fungerar och att journalistreglerna iakttas.

I praktiken har till exempel grunderna och villkoren för programkoncession för radio och television luckrats upp under de senaste åren. Med hjälp av koncessionssystemet kan man trygga mediernas mångsidiga ägarunderlag och därigenom främja yttrandefriheten, eftersom koncession beviljas aktörer av olika slag och med olika bakgrund. Besluten om offentliga Rundradions uppgifter och finansiering fattas däremot parlamentariskt.

Inom ramen för dessa randvillkor strävar regeringen efter att främja mediernas verksamhetsförutsättningar. Vid regeringens halvtidsöversyn beslutade man om att påbörja beredning av ett mediepolitiskt program. Syftet med programmet är att säkerställa att finländska medier och innehållsproducenter har så goda verksamhetsförutsättningar som möjligt och att främja mediernas mångfald.

Ett särskilt fokusområde är förutsättningarna för produktion av journalistik, eftersom detta är viktigt även med tanke på demokratin. Programmet utgår från medborgarnas rätt till information. Programmets bakgrundsundersökningar och åtgärder blir klara fram till sommaren.

Regeringen har också övervägt en sänkning av mervärdesskatten på digitala tidningar och e-böcker, då detta nu är möjligt efter ändringen av Europeiska unionens mervärdesskattedirektiv. Dessutom har bland annat lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (RP 82/2017 rd) ändrats i syfte att förbättra mediernas verksamhetsförutsättningar.

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 34/2018 rd

Som en åtgärd beviljade kommunikationsministeriet 22.12.2017 MTV Sisällöt Oy ett bidrag på tre miljoner euro för att säkerställa den nationella tillgången till nyhets- och aktualitetsprogram som producerats av andra än offentliga aktörer. Samtidigt ålades bolaget att producera nyhets- och aktualitetsprogram fram till slutet av 2019.

På det stora hela innehar stärkandet av de finländska mediernas verksamhetsförutsättningar en nyckelställning för att så mycket olika synpunkter som möjligt ska få synlighet och för att incitamenten för produktion av objektiv journalistik ska bevaras.

Helsingfors 8.3.2018

Kommunikationsminister Anne Berner